

TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

TOP-5.3.1-16-BA1-2017-00008
A helyi identitás és kohézió
erősítése

Tartalom

Előszó	4
Boda	5
Boda települési értéktára	5
Bodai tájszótár	5
Keresztelő Szent János római katolikus templom	6
Bodai halastó	7
Boda helyi védelembe vett hagyományos lakóházai, présházai és a tájház	7
Helyi védelem alatt álló gazdasági épületek, kerítések	8
Boda címere	9
Bükkösd	10
Bükkösd települési értéktára	11
Keresztelő Szent János kápolna	11
Petrovszky-kastély	11
Jeszenszky-kastély	12
Plébániaház	13
Szűz Mária Szent Neve és Nepomuki Szent János templom	13
Nepomuki Szent János és Szent Franciska hídszobrok	14
Templomtér parkja	14
Öreg harang	14
Bükkösdi Kálvária	15
Gorikai és megyefai harangláb	15
Egykori vízimalom (Samu Géza-ház)	16
Bükkösd címere	17
Bükkösd. Egy falu három múlt. Helytörténeti kiadvány	18
Bükkösdi Ökopark	19
Bükkösdi horgásztó	19
Bükkösdi lovasturizmus, lovastáborok, lovasversenyek	20
Dinnyeberki	22
Dinnyeberki települési értéktára	23
Római katolikus templom	23
Dinnyeberki címere	23

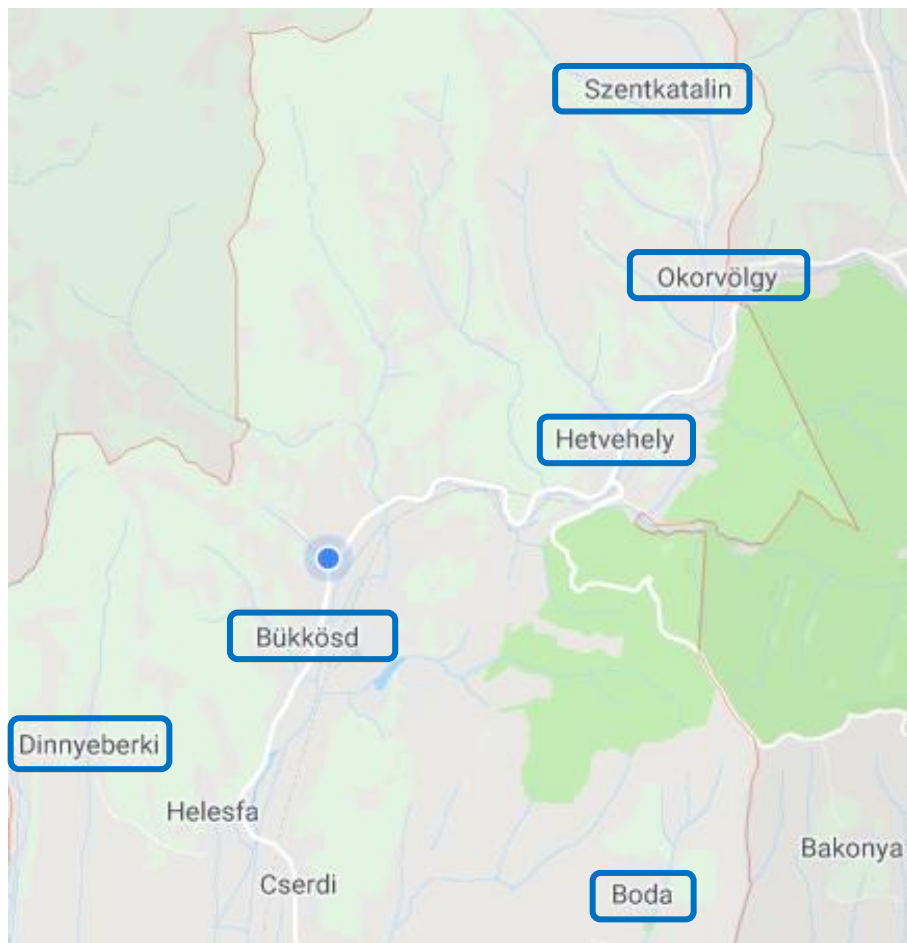
Hetvehely	24
Hetvehely települési értéktára	24
Árpád kori templom	24
Római katolikus Szentháromság-templom.....	25
Szent Antal-kápolna	26
Kőkereszt	26
Gábor Antal-kilátó.....	27
I. világháborús emlékmű	27
II. világháborús emlékmű	28
Gulág-emlékmű	28
Kán üdülőfalu	29
Iskola előtti boltíves híd.....	30
Római katolikus plébániaház (parókia).....	30
Heimatmuseum.....	30
Roma Bemutatóhely.....	30
Kali Sara emlékmű	31
Roma emlékmű az egykori cigánytelep helyén	31
Madár-kopjafa.....	31
Millecentenáriumi emlékmű	32
Hetvehely címere.....	32
Horgásztó	33
Okorvölgy	34
Okorvölgy települési értéktára.....	34
Okorvölgy címere	34
Harangláb.....	35
Kereszt	35
Lakóépület és melléképület.....	36
Lakóépület.....	36
Melléképület.....	37
Lakóépület és melléképület.....	37
Lakóépület és melléképület.....	37
II. világháborús emlékmű	38
Szent Vendel-forrás és a mögötte lévő öreg fa	38
Szentkatalin	39
Szentkatalin települési értéktára	40
Szentkatalin címere.....	40

Templom	40
Lakóépület.....	41
Melléképület.....	41
Melléképület.....	42
Lakóépület és melléképület.....	42
Melléképület.....	43
Lakóépület és melléképület.....	43
Lakóépület.....	43
Melléképület.....	44
Lakóépület.....	44
Temetőkápolna	44
Temetői keresztek	44
Templom	45
Lakóépület és melléképület.....	45
Lakóépület.....	45
Melléképület.....	46
Melléképület.....	46
Melléképület.....	47
Harangláb.....	47
Temetői kereszt	47
Mellékletek.....	48
A nemzeti értékpiramis	48
Települési értéktár.....	49
A nemzeti értékek települési, tájegységi, megyei értéktárba és a külföldi magyarság értéktárába történő felvétele.....	50
Javaslat a „...” települési értéktárba történő felvételéhez.....	52
Források.....	53

Előszó

A hatályos jogszabályok¹ értelmében a *Települési értéktár* nem más, mint az adott települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény.

A TOP-5.3.1-16-BA1-2017-00008 jelzetű, „A helyi identitás és kohézió erősítése” című pályázat keretében lehetőség nyílt arra, hogy a projektbe bevont települések: *Boda*, *Bükkösd*, *Hetvehely*, *Okorvölgy* és *Szentkatalin* elkészítse saját helyi értékeinek táráit. Ezen helyi értékek gyűjteményét mutatja be kiadványunk.

Az érintett települések elhelyezkedése a Szentlőrinci járásban

¹ Lásd Melléklet!

Boda

Boda a megyeszékhelytől 18 km-re, a Pécs-Szigetvárral összekötő 6-os számú főútvonalon északra, 4 km-re helyezkedik el. Északi területén erdővel csatlakozik a Nyugat-Mecsek lábához.

Légifelvétel Bodáról

A község neve a Buda magyar, vagy Budimér szláv eredetű személynévből származik. Az írások 1239-ben említik először Bodát.

Fényes Elek 1851-ben írta a településről: *"...magyar falu Baranya vármegyében, hegyes vidéken, ut.p. Szent-Lőrincz - Határa 2576 hold, melyből úrbéri szántó 960, rét 585, szőlőhegy 245, erdőbeli közös legelő 576, tiszta legelő 50, majorsági föld 90, hasznavehetetlen 70 hold. Földe kemény, agyagos, köves és igen sovány. Lakja 800 róm.kath. és 6 zsidó. Bírja h. Eszterházy."*

Boda települési értéktára

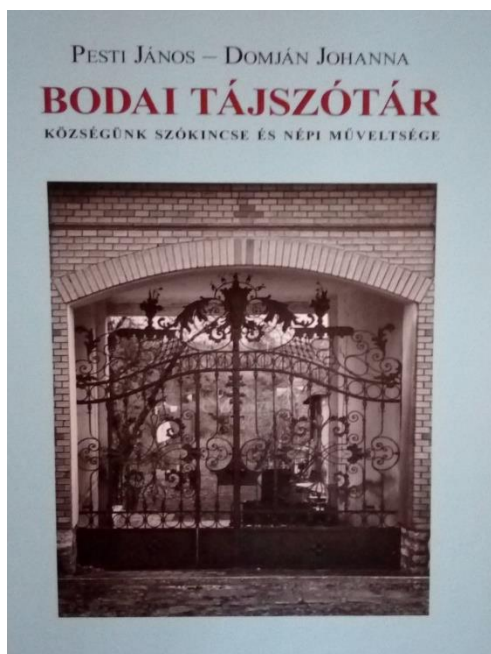
Bodai tájszótár

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7672 Boda, Petőfi Sándor u. 28.*

A *Bodai tájszótár* a Mecsekalja vagy más néven: Mecsek-Hegyalja történelmi kistájunk egyik sajátos nyelvjárású, sok nyelvi archaizmust őrző községének tájszavait és népi műveltségének főbb emléktárait tárja az érdeklődő olvasók elé. Valamennyi adat Boda

közsegből származik. A kiadvány *Pesti János* és *Domján Johanna* szerzőpáros munkáját dicséri, amely nem pusztán tájszavak gyűjteménye, a néprajzi, hely- és gazdaságtörténeti adatai alapján a lakosság műveltségének is a kislexikona.

A *Bodai tájszótár* követi a baranyai tájszótárírás hagyományait. A gyűjtés során kiejtés szerint jegyezték fel a szóhasználatban élő különleges szavakat. A szótárban a megadott szójelentések tömörek, egyértelműek. A jelentéseket szemléltető példamondatok nem csupán nyelvi szempontból érdekesek, ugyanis ezekben számtalan néprajzi, hely- és művelődéstörténeti adat található. Jóllehet a bodai tájszótár szavai elsősorban Boda község szókincséhez tartoznak, egyúttal a Mecsekalja nevű kistáj és a dél-baranyai régió népi műveltségét is reprezentálják. A tájszótár ismeretében újra használatosak lesznek a mindennapi beszédben a már-már elfeledettnek vélt kifejező és érdekes tájszavak, frazémák. Így szinte újjáélednek majd a bodai tájszavak, amelyek múltunk értékes, beszédes emlékei.

Keresztelő Szent János római katolikus templom

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7672 Boda, *Petőfi Sándor utca*

A templom 1908-ban Keresztelő Szent János tiszteletére épült, s egy 1921-ben történt restaurálás után, 1977-ben külső, 1978-ban belső renováláson esett át. A templom érdekessége, látványossága és ékessége az 1999-ben elkészült, május 1-én átadott ólomüveg díszítés, amelyre azóta is nagyon büszkék a helybéliek. Az ólomüveg díszítést *H. Barakonyi Klára* képzőművész tervezte.

A templom önmagában álló, harangtornyos, egy-hajós épület. Szentélye egyenes záródású. A hajó téglalap alaprajzú. Tornya a főhomlokzat előtt magasodik, fölfelé karcsúsodik. Élei lemetszettek, a sarkokban pilaszterek díszítik. Teteje kontyolt nyeregtető. Ez a római katolikus templom a településkép szempontjából kiemelkedő építmény. Hűen tükrözi a bodai lakosság egy részének több száz évre visszanyúló vallási hovatartozását.

Bodai halastó

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: *Boda település belterületén*

A bodai halastó a település belterületén elhelyezkedő önkormányzati völgyzárógátas tó. Pécstől, a 6-os úton Szigetvár felé haladva, a települést jelző táblánál lekanyarodna, mintegy 18 km-re található. A déli kapun belépéskor egymás mellett elhelyezkedő halnevelő tó és halastó fogadja a látogatókat.

A halastavat 1996-ban alakították ki, közvetlen szomszédságában található a halnevelő tó. A horgászat szintén az 1996-os esztendőben indult meg. A tó környezete parkosított, a vízparton halórház épült. A tavakat tápláló patakra hidat építettek, egy székelő faházban rendezték be a halórházat.

A tó átlagmélysége 1,3 m, a meder egyenletes. Fogható benne ponty, amur, harcsa és egyéb halfajok, de domináns a ponty. Egy évben többször is van telepítés a tóban. A halastó-rendszer a település egyik legfontosabb természeti látványossága, Boda egyik büszkesége.

Boda helyi védelembe vett hagyományos lakóházai, présházai és a tájház

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: *Boda település belterületén (Jókai utca, Petőfi utca) és a szőlőhegyen*

Bodán találunk néhány népi építészeti emléket, melyek szépen illusztrálják, hogy nézhetett ki a falu 80-100 évvel ezelőtt. Több épületen fennmaradt az utcai homlokzaton a két kis osztott faablak. Az épített örökség bemutatására Boda község tájházat is létesített, melyben számos régi bútor, berendezés és használati tárgy is bemutatásra kerül.

A szőlőhegyen megtalálhatók a szőlő- és bortermeléshez kapcsolódó régi présházak. Néhány közülük helyi védelem alatt áll. A terület megtartotta egykori karakterét.

A telkek nincsenek egymástól elválasztva kerítésekkel. Az épületek szinte „úsznak a zöldben”.

Helyi védelem alatt álló gazdasági épületek, kerítések

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: *Boda település belterületén (Jókai utca, Petőfi utca, Rákóczi utca)*

Bodán védelem alatt áll több olyan gazdasági épület, melyek Baranya megye építészeti örökségét őrzik. A tájegységre jellemző homlokzati kialakítással rendelkeznek, megőrzésre érdemesek, bár némelyikük felújításra szorul.

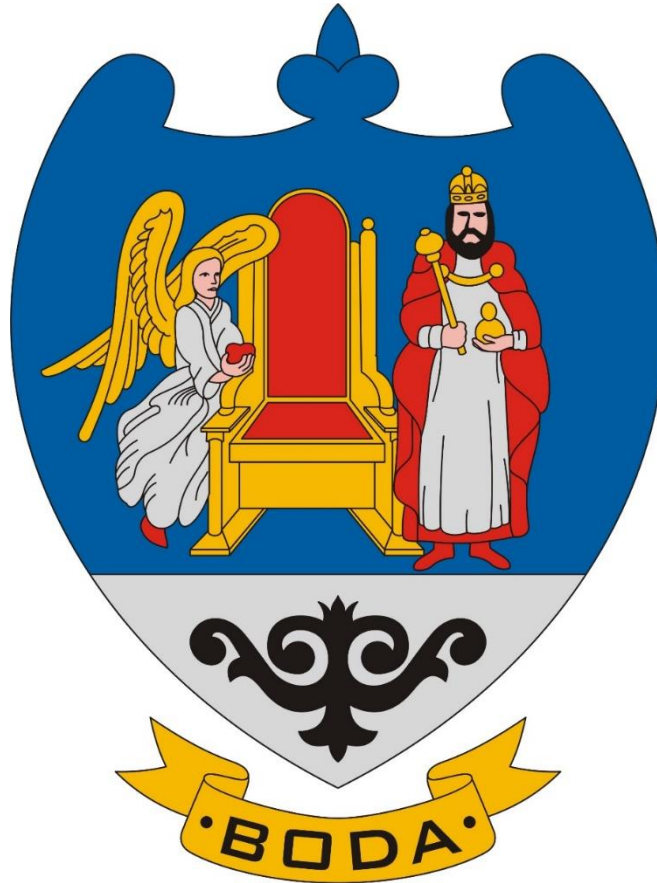
A településkép további szép és meghatározó elemei a téглаoszlopokkal erősített hagyományos fémkerítések.

Boda címere

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7672 Boda, *Petőfi Sándor u. 28.*

Boda település címere álló, háromszögű barokk pajzs, melynek oldalai ívesek, és felső csúcsaikban körívben záródnak. A pajzs felső éle a körívekből két homorú ívvel középen hármastagolású motívumban záródik. A két pajzsmezőben ezüst pajzsláb, melyben zöld barokk indamotívum lebeg. A kék mezőben középen arany trónszék vörös kárpittal. Tőle jobbra (a trón által kissé takarva) fehér ruhás lebegő angyal természetes színében, arany hajjal és szárnyakkal, mellén keresztbevetett arany stórával. Jobb kezében vörös szívet tart maga előtt. A tróntól balra, az előtérben (a trónt kissé takarva) a király alakja áll természetes színében, uralkodói ornátusban: hosszú fehér ruhában, vörös palástban, vörös harisnyában és lábbeliben. A fehér ruhán derékban aranszínű csatos öv. A király fején arannyal a magyar Szent Korona, baljában arany kettőskeresztes országalma, jobbában arany jogar. A palástot fent arany pánt tartja össze. A trónon azért nem ül senki, mert a király még nem volt beiktatva. A pajzs alatt lebegő arany szalagon fekete betűs BODA felirat olvasható.

Bükkösd

Bükkösd (németül: *Wickisch*) Baranya megye középső–nyugati felén, a Zselici dombság délkeleti részén fekszik. Közel található a Mecsek nyugati nyúlványaihoz, az Okor-patak (más néven: *Bükkösd-víz*) völgyében. A település közúton és vasúton egyaránt jól megközelíthető. Vasútállomása a völgyben futó Pustaszabolcs–Pécs-vasútvonalon fekszik.

Légifelvétel Bükkösdről

A mai Bükkösd négy település egyesítéséből jött létre. A Bükkösd-víz bal partján fekvő *Megyefa* 1950-től, a Bükkösdtől kb. 4 km-re északra levő *Gorica* (németül: *Guriza*) 1979-től csatlakozott a településhez. Majd a Megyefától fölfelé, sétaúttal megközelíthető *Egéd* (ahol annak idején *Jeszenszky* gróf földművesei, állattartói éltek, és ahol a híres egédi nagytégla is készült) 1950-ben lett Bükkösd része.

A település neve először 1448-ban tűnt fel az írásos emlékekben, *Naghbekes* alakban. Valószínűleg a bükkös a bükkerdő főnévből alakult ki, a *Megyefa* pedig a *Megyefalvából*. *Gorica* neve 1542-ben *Erdi* volt. Ezt a nevet a betelepült délszlávok cserélték fel *Goricával*, amely szintén kis erdőt jelent.

A török megszállás alatt mindhárom falu elpusztult, csak az 1700-as években népesült be újra magyarokkal és németekkel. A 18. században három család is birtokolta Bükkösdtöt: a *Horváth*, a *Petrovszky* és a *Jeszenszky*. Nekik köszönheti Bükkösd a legtöbb műemléki végelem alatt álló épületeit, építményeit, melyek a települési értéktár részét képezik.

Bükkösd települési értéktára

Keresztelő Szent János kápolna

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 34.

1739-ben *Horváth Dániel* és neje *Pávlicz Katalin* emeltette az első szent helyet, a *Keresztelő Szent János*ról elnevezett kis kápolnát Bükkösdön. A kápolna a később emelt *Petrovszky* kastély feletti szőlős dombon épült fel. A kápolna bizánci stílusú kupolás fatornyával és éles homlokzatával uralta az alatta elterülő sík területet. Ajtaja felett felirat állt az építetőről. Később az építmény oldalára helyezték *Jeszenszky Antal* sírtáblája is. A kápolna alatt tágas üreg, a családi sírbolt kapott helye. A sírbolt *bejáratát Jeszenszky Ferenc* kegyúr özvegye záratta le díszes vasrácsos kapuval.

Petrovszky-kastély

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 35.

A műemléki védelem alatt álló, U alakú épületet Baranya megye legelegánsabb homlokzatú barokk kastélyaként tartják számon. Tervezőjének *Emmanuel Fischer von Erlachot*, *Mária Terézia* híres építészét véli a hagyomány, de több kutató ezt téves információnak tartja. Egyes források szerint az épületet *Petrovszky Zsigmond* építtette 1786-ban. Más történészek úgy vélik, hogy a kastélyt *Horváth Dániel* építtette vejének, *Petrovszky József*nek és leányának, *Horváth Krisztinának*.

Az építető és a tervező személyének felkutatása majd a jövő történészeinek feladata lesz. A copf stílusjegyeket –például füzérdíszeket – is viselő barokk kastély főkapuja feletti erkély hermákra támaszkodik. Háromtengelyes, oromzatos és manzárdtetős. Középső része kiemelkedik az oldalszárnyakhoz képest.

A homlokzat középső, kiugró rizalitja címeres timpanonnal készült. A kastély tetején, a főhomlokzat felőli oldalon van egy 4 m magas óratorony. Az emeleti dísztermet megvilágító hármass ablakok – megemelt magasságukkal – a Mária Terézia kori magyar kastélyok stílusát követik.

Az emeleti helyiségeit stukkós tükörmennyezet, nagytermét úgynevezett koporsó boltozat fedi.

A kastélyban jelenleg 25 szoba található, a két szint összes alapterülete nagyjából 2200 m², a hozzá tartozó park 16 hektár, amiből 10 hektár rét, 6 hektár park besorolású.

Jeszenszky-kastély

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Megyefa*

A megyefai kastélyt *Jeszenszky Antal* építtette 1788-ban. 1790-ben egy tűzvész során a kastély erősen megrongálódott, de *Jeszenszky Antal* ismét felépíttette. A 19. század első felében *Jeszenszky Nepomuki János* is komoly s átalakítási munkákat végeztetett. Ez a felújítás elsősorban az északkeleti szárny belső tereit érintette. *Jeszenszky Lajos* 1900-ban építtette át a kastélyt. Ekkor épült az udvari, északi bejárat, a nyugati sarkon az emeletes torony, a délin pedig a „tereferélőnek” nevezett nyitott, oszlopos pavilon. Az átalakítás következtében egy, a kor ízlésének megfelelő, elegáns, villaszerű építmény született.

Plébániaház

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 38.

Bükkösd egyháztörténeti szempontból is jelentős, napjainkig ható eseménye volt a 18. század végén, hogy a faluban 1788-ban plébánia létesült és megépítették a plébániaházat is. Sajnos, napjainkban a plébániaház lakatlan, állaga folyamatosan romlik.

Szűz Mária Szent Neve és Nepomuki Szent János templom

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 40.

Buch József tervei alapján 1789-1791 között készült el a *Petrovszky* család támogatásával a bükkösi római katolikus templom, melyet *Szűz Mária Szent Neve és Nepomuki Szent János* tiszteletére szentelték fel.

Az impozáns templom 32 m x 12 m x 15 m-es méretű, tornya 39 méter magas. Faszindelyes teteje 1807-ben leégett, a harangjai is elolvadtak. Özveggy *Petrovszky Jánosné* mindent újjáépíttetett, még szebb kivitelben, mint az eredeti. Ekkor lett a templom empire stílusú, amely hazánkban nagyon ritka. (Ez a stílus *Napóleon* császár birodalmi stílusa volt.)

A templom főoltára és szószéke állítólag a Jakab-hegyi volt pálos kolostor templomából került Bükkösdre. Alsó része gorikai márvány. A templom oltárképe *Bachmayer Gáspár* alkotása. Eredetijét a bécsi Belvederében őrzik.

Nepomuki Szent János és Szent Franciska hídszobrok

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Templomtér (Vadasvölgy)

A bükkösi templomot tervező *Buch József* készítette a templom előtti hídnál álló késő barokk stílusú *Szent Franciska* és *Nepomuki Szent János* szobrokat 1800 és 1801 között.

Templomtér parkja

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Templomtér (Vadasvölgy)

A bükkösi Templomtér a település centrumában található, központi szerepet betöltő tér, amely jelentős mértékben befolyásolja a község arculatát. Számos középület található a téren, illetve a tér körül. Az évszázados fákkal övezett tetszetős környezet a felnőttek kedvelt pihenőhelye. Az itt lévő játszótér a gyerekeknek szerez örömet. Itt a téren kerül megrendezésre minden évben a Mária-napi búcsú.

Öreg harang

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Templomtér (Vadasvölgy)

Az 1808-ban öntött, mívés régi harang több mint kétszáz évig teljesített szolgálatot a toronyban. 2014 óta a templom előtti téren felépített kőta-lapzaton pihen. Oldalán ez a felirat olvasható:

„Az élőket hívja, a holtakat megsiratja, a villámokat megtöri.”

Bükkösi Kálvária

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Dózsa György utca*

1876-ban *Hauser Antal* és neje 4000 koronát ajánlottak föl a bükkösi plébániának azzal a céllal, hogy Bükkösdön kálvária épüljön. Ezt a tőkét 1913-ig kamatoztatták, mire az úgy felszaporodott, hogy megkezdődhetett a Kálvária megvalósítása. Ehhez a művészi tervet *Kajdi János* építész készítette. A kivitelezésre szóló pályázatot *Berthaldó József* bükkösi kőfaragó nyerte el.

A Kálvária kivitelezése során jó ideig gondot jelentett az, hogy a háború miatt nem lehetett anyagot rendelni Francia-országból, ezáltal még 1921-re sem tudták befejezni a munkát. Végül a relifeket a pécsi Zsolnay-gyár szállította le. A 14 stációt műkőből készült. Följük, a dombtetőre szentsírt építettek. A stációk festett dombormű-sorozata *Apáti Abt Sándor* és *Mack Lajos*, a Zsolnay gyár keramikusainak munkáját dicséri. A Kálvária 1923-ra készült el és ugyanekkor megtörtént a felszentelése is.

Gorikai és megyefai harangláb

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Gorica u. 9-10., illetve Megyefa*

A haranglábak az 19000-as évek elején épültek (a megyefai 1903-ban). Kivitelezőjük *Hahn József* kőművesmester volt.

Egykori vízimalom (ma Samu Géza-ház)

Kategória: *kulturális örökség;
ipari és műszaki megoldások*

Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 85.*

Az egykori vízimalom a múlt század közepétől elveszítette eredeti funkcióját. Ma már, mint a híres szobrászművész, *Samu Géza* alkotóházaként él az emberek köztudatában. *Samu Géza* 1972-ben vásárolta meg az épületet. Itt alkotta meg híres *Szárnyas, kerekas angyal* című szobrát. Miután a szobrász felköltözött a fővárosba, a malomépületen az enyészet lett úrrá.

Csak az elmúlt évtizedekben éledt újjá az épület, amikor az önkormányzat megkezdte a felújítását és – szándékai szerint – *Samu Géza Falumúzeumot* tervezett kialakítani az épületben. Mivel a falumúzeum funkció nem valósult meg, a Bükkösd Holnapjáért Egyesület sikeres pályázatai révén rendezvényházzá alakult az épület.

Bükkösd címere

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 48.*

Bükkösd címerének pajzsán rubinokkal és zafírokkal díszített arany abroncskorona helyezkedik el, belőle kétpillérű (háromlyukú), ívelt vörös téglahíd növekszik, melynek közepén Nepomuki Szent János figurája áll, fekete reverendája felett ezüstkaringet visel, fején fekete biretum aranyglóriával övezve; baljában fekete könyvet, jobbában fekete keresztet tart. A foszlányok: kék és aranyak. A pajzs aranymezeje a község területének remek adottságait, szép természeti környezetét, jóltermő sárga agyagos-homokos talaját, gazdagságát (amely már a 14. századból adatolt), a lakosság szorgos munkálkodását emeli ki.

A karmos sasszárnyak (a Petrovszky-címerből átemelve) részint az egykori birtokosoknak állítanak emléket; másrészt arra is utalnak, hogy a település viszonylag korán (1892-ben) bekapcsolódott a vasúti közlekedésbe; harmadrészt pedig a lakosság felemelkedési szándékát, feltörekvését is érzékeltetik. A szárnyaslábak kettőzöttsége a két jelentős helyi etnikumot, a magyart és a németet is szimbolizálja, akik "erős karmokkal" próbáltak megkapaszkodni itt és boldogulni. A vörös gombos kereszt központi helyen, a pajzs köldökén azt fémjelzi, hogy e vidéket már Szent István király krisztianizálta, s a székesfehérvári káptalannak adományozta.

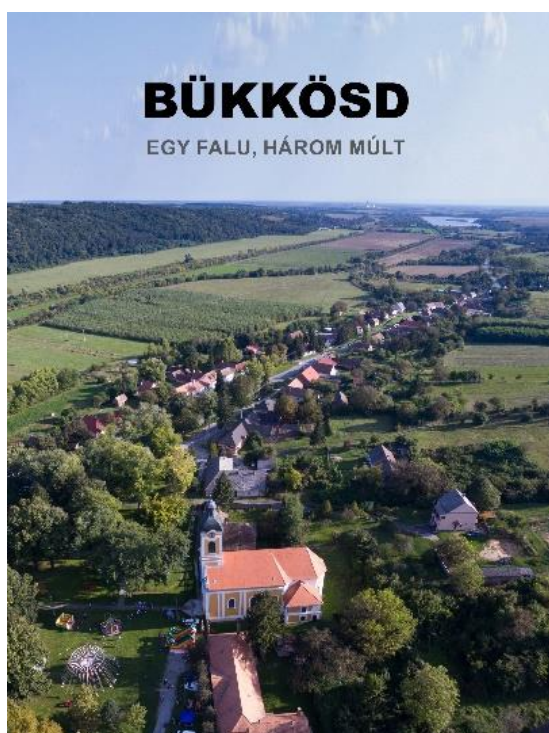
A kardot emelő páncélos kar az elmúlt ezer év küzdelmeire vet fényt, főleg a török időkre. De azt is elbeszéli, hogy 1790-ben a helyi birtokos állította ki a megyei koronázó bandériumot és, hogy a település számtalan katonát áldozott a szabadságharcban s a két világháborúban, akiknek emlékét máig dicséretes kegyelettel őrzik és ápolják.

Az aranykorona a helyi autonómiát, önkormányzatiságot nyilvánítja ki, de felidézi a múltat is: a szőlőkultúra meghonosodása után a helyi vörös (jelképe a rubin) és fehér bor (zafír jelzi) forgalma olyan fellendülést hozott, hogy a települést az 1830-as évek közepén mezővárosi rangra emelték. A koronából növekvő híd hajdani kőfejtést és a jól hasznosított vizeket idézi fel: a 18. századtól legalább három vízimalom működött itt. A foszlányok dúsan burjánozva ölelik körbe a címerpajzsot, kiemelve Bükkösd területi körzeti központ jellegét, egyben szimbolizálja a vele egyesült falvakat is.

Bükkösd. Egy falu három múlt. Helytörténeti kiadvány

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 48.

2019 szeptemberében látott napvilágot a Bükkösd község múltját és jelenét bemutató, a jövő lehetőségeit felvillantó, képekkel gazdagon illusztrált kiadvány. *„Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn.”* – Széchenyi István szavaival ajánlotta a falu lakosainak figyelmébe a Bükkösdről szóló kiadványt *Budai Zsolt* polgármester. Ajánlva a kötetet minden bükkösdi lakosnak, valamint azoknak a Bükkösd iránt érdeklődő olvasóknak, akik szeretnék megismerni a település sokrétű helytörténetét, egyedülálló természeti értékeit, és dinamikusan fejlődő jelenét.

A kiadvány tartalmi tagolódása:

- I. Bükkösd története
- II. A település napjainkban
- III. A környék növényvilága
- IV. A környék állatvilága
- V. Egy kis helyi gasztronómia bemutatása

A településtörténetről szóló fejezet további alfejezetekre tagolódik (Településtörténet a kezdetektől a török kiűzéséig; A három falu helyzete a török kiűzése után; A közös kezdetek a birtokszerző Horváth Dániellel; A települések története a török kiűzésétől az első világháborúig; A három település története az első világháborútól az 1950-es egyesülésig; A települések birtokosai: Horváthtól a Jeszenszkyekig; A települések egyesítése; A település kastélyai; Bükkösdon éltek egykoron (*Teslér László, Berthaldó József, Samu Géza*).

Bükkösi Ökopark

Kategória: *sport, turizmus és vendéglátás*
Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Hársfa utca*

A Bükkösi Ökopark egy családi vállalkozás, mely 2011-ben nyitotta meg kapuit a látogatók előtt. Kezdetben egy vendégház és egy melegkonyhás büfé nyújtott szolgáltatást az ide érkező látogatók számára. A fő élményt a bemutatott honos háziállatok, és vadállatok adják. Az állatok számára igyekeznek természetes életteret kialakítani.

Mégpedig úgy, hogy a vendégek lássák és megismerjék az állatok életét, mindennapjait. A látogatók kényelmét ma már számos létesítmény teszi teljessé: 5 vendégház, prémium étterem, fedett terasz, fedeles lovarda, élménypajta, kiváló utak. Az Ökopark azért jött létre, hogy megmutassa a gyermekeknek a természet csodáit, ők is lássák és értsék, mennyi gyönyörűség, természetközeli varázslat van körülöttünk. Küldetésüknek tekintik a természetközeli életmód szeretetének átadását.

Bükkösi horgásztó

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: *7682 Bükkösd, Kossuth Lajos utca 48.*

A bükkösi horgásztó Baranya megye egyik legszebb környezetben fekvő horgásztava. A tó a nyolcvanas évek közepén völgyzárgáttal készült. Az egykori építők kihasználták a már meglévő nagyszerű természeti adottságokat. A mintegy hét hektáron elterülő állóvíz mindkét partján lehetőség kínálkozik a horgászatra.

A víz mélysége a gát környékén 5,5 méter, a tófenék a hátsó rész felé fokozatosan nő, a leghátsó részen a víz mélysége 1 méter körüli. A tó partjára horgászaház és hal-őrház épült 2010 és 2015 között.

A szabadidő horgászat mellett horgászversenyeknek is helyet ad a horgásztó. A tóban számos őshonos hal található. Köztük legtöbb a ponty. De található benne amur, koi ponty, kárász, keszeg, süllő, csuka és harcsa is. A tóban fogtak már 10-15 kilós halat is, régebben egyszer kifogtak egy 79,42 kilogrammos harcsát is.

Bükkösi lovasturizmus, lovastáborok, lovasversenyek

Kategória: *sport, turizmus és vendéglátás*

Fellelhetősége: *Lovarda Light Hagyományteremtő Lovas Sportegyesület
7682 Bükkösd, Szentdomján u. 1.*

*Ifj. Armbruszt János, Panoráma Vendégház
7682, Bükkösd Dózsa György u. 20.*

*Bükkösi Ökopark Lovasudvar
7882 Bükkösd, Hársfa utca*

A Lovarda Light Hagyományteremtő Lovas Sportegyesület 2009 novemberében alakult 14 alapító tag részvételével. Az alapító tagok többsége 1994 óta foglalkozik lovastáborok szervezésével és lovasturizmussal. A Lovarda rendelkezik a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal regisztrációjával, tagja a Magyar Lovas Turisztikai Szövetségnek és rendelkezik annak minősítésével. Az országban egyedül kapták meg a „Kiemelt Gyermekek Lovarda” címet.

Az elmúlt években minden október második hétvégéjén megrendezték a Dél-Dunántúl legsikeresebb lovastalálkozóját, akadályversenyét, a Vénasszonyok Nyara Derbyt (VAD). Emellett minden évben, a bükkösi Falunap idején tartják a LÓti-futi néven híressé vált ügyességi lovastalálkozót.

Ifj. Armbruszt János mint egyéni vállalkozó lótartással, lovak és lovasok képzésével, lovasturizmussal foglalkozik. Kaliforniában volt lehetősége megtanulni Monty Roberts módszerét, egyenesen a mestertől, aki az igazi „Suttogó”.

Az erőszakmentes ló kiképzés képviselőjeként és *Monty Roberts*-instruktorként célja, hogy az elsajátított módszer alapján minél több lovat képezzen ki és a lehető legszélesebb körben megismertesse *Monty Roberts* módszerét az emberekkel. Többféle tanfolyamot és úgynevezett suttagó lovastáborokat szervez azoknak a fiataloknak, akik el akarják sajátítani *Monty Roberts* módszerét. A felnőtt számára pedig lovas önismereti vezetőfejlesztő tréningeket tart. A tréning során alapfokú „nyelvvizsgát” tesznek a résztvevők a lovak által beszélt EQUUS-ból és megtanulják azt alkalmazni a gyakorlatban. A gyakorlati alkalmazás segíti megtapasztalni az erőszakmentes, bizalmon alapuló kommunikáció erejét.

A Bükkösi Ökopark Lovasudvara lovasoktatás, gyermek-lovagoltatással egybekötött programokat kínál az érdeklődők számára. Kimondottan lovaglás tanítását és a lovakkal való kommunikációt előtérbe helyező, sokoldalú lovasképzést nyújtanak a vendégik számára. Lovastáboraikba olyan résztvevők jelentkezését várják, akik szeretik a lovakat és a természetet. A tábor résztvevői megismerkednek a lovaglás és a lovas sportok alapjaival. Naponta, délelőtt és délután egyaránt lovas programokon vesznek részt. Emellett túrázás, lovas kocsikázás, csoportos vetélkedő, éjszakai vadles, őshonos állatok etetése is szerepel a táboruk kínálatában.

Dinnyeberki

Dinnyeberki Baranya megyében, Pécstől északnyugatra, Szentlőrincről észak-északnyugatra, Helesfa északnyugati szomszédjában fekvő zsáktelepülés. Nevét az oklevelek 1305-ben említették először Dinneberki néven. 1327-ben Dinnyeberki, 1328-ban Dennaberke néven írták. A település a Dinnyeberki nemesek birtoka volt. 1305-ben *Viktorin* végrendeletében testvéréről *Kornélról* reá szállt dinnyeberki birtokrészeket *Kornél* feleségére *Ilonára* és annak leányára *Cristolra* hagyja. 1542-ben készült adólajstromban is szerepelt neve Dinnyeberki néven. A török időkben sem néptelenedett el, folyamatosan lakták. A későbbiekben az *Eszterházy* család is birtokosa volt a településnek.

Dinnyeberki határában

A mai település faluelődei, így Káptalanfa, Boldogasszonyfalva és Ágod a környező dombokon létesültek. A tatárjárás után azonban a lakók a mostani helység völgyébe húzódtak le. Az 1305-ös első oklevél már Dinnyeberkit említ, amely a mai helyén terült el, tán a Bak-réti elfelejtett temetőnél. Létezett a Dénesberki falunév is, ami egy Dénes nevű birtokosra utal. A községjelölés kifejezi azt, hogy hajdan erre dinnyetermő hely, valamint berkes, mocsaras rész húzódtott. A mai lakók a legnagyobb vízfolyást Malomárokknak nevezik, aminek az Árpád-kori neve Gyűrű. (Ebből ered a Gyűrűfű helységmegjelölés.) Óskori településnyomról sehol sem tudnak. A hódoltság idejében viszont a Kám-völgyben tatár kán szálláshelye létezett, míg a helyi törökök a Feketehegyen temetkeztek. A törökök a határban építettek egy utat és kialakítottak egy pincét, ahová a végleg elvonuló muszlimok nemesfémértékeiket rejtették el. A legenda szerint, akik később megpróbálták a kiásást, sorra meghaltak a helyszínen. A nemesek lakta Ágodról az őslakók úgy tudják, hogy az méretében egy kisebb városnak illett be. Van, aki katonai erődítéséről is tudott. Régészetiileg egyik részt sem tárták fel, így eddig nem nyertek igazolást a népi naiv magyarázatok.

Dinnyeberki települési értéktára

Római katolikus templom

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7683 Dinnyeberki, Fő út

Dinnyeberki római katolikus temploma – méreténél fogva – inkább harangláb jellegű, mint templomépület. amit korábban iskolaként és templomként használtak (azaz iskolakápolna volt).

Dinnyeberki címere

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7683 Dinnyeberki, Fő út 32.

Dinnyeberki címere a tárcsapajzs modernizált változata, fekete kontúrral kiemelve. A pajzs alsó részén a pajzs alsó részével érintkező arany színű címerszalag található. Benne fekete betűkkel a település neve: DINNYEBERKI. Bal és jobb oldalán az évszám, szintén fekete színnel: 1305 (amikor a települést először említették az írott források). A pajzs teteje felett balra és jobbra kiinduló, majd a pajzs bal és jobb oldalának alsó harmadáig érő barokkos címertakaró. Bal oldali arany színű fekete kontúrokkal kiemelve, jobb oldali sötétkék színű, fekete kontúrokkal kiemelve. A pajzs alsó harmadában vágott, barna színű, keresztcsíkozás jelzi a földet, a termékenységet, azt, hogy az itt élők földműveléssel keresték mindennapi kenyerüket. Felette faág öt zöld színű levéllel, felső zöld levélen egy madár áll, amely sötét színű csőre, szeme és szárnya fekete kontúrral kiemelve, csőrében sárga színű búzaszálát tart. A pajzs felső kétharmad része piros színű. Az ábra hasonló Dinnyeberki 1774-es és 1826-os pecsétjéhez. Faág alsó részének bal oldalán ezüst színű, a címertanban stilizált eke, jobb oldalán szintén ezüst színű, a címertanban stilizált csoroszlya, amely szintén a földművelés elsődlegességére utal.

Hetvehely

Hetvehely Árpád-kori település. A falu neve a magyar hétfő és hely szavak összevonásával keletkezhetett. Ez arra utal, hogy valaha hétfőn voltak itt a vásárok. A beköltöző német telepesek „Hetfehell”-nek nevezték. Hetvehely a török hódoltság idején elnéptelenedett, sokkal később újra benépesült.

Hetvehely látképe

Hetvehely települési értéktára

Árpád kori templom

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7681 Hetvehely, Rákóczi u.29.*

A 13. századi gótikus stílusú műemlék templom a falu legősibb nevezetessége. Feltehetően a pécsi pálosok Jakab-hegyi kolostorának tartozéka volt, mellette remeteházzal. A 18. század eleji püspöki vizitációk során szóba sem került, mert a török időkben a környezete annyira elvadult, hogy csak később bukkantak rá. A templomot a 18. században átalakították és 1760-ban készült el. A gótikus templom falaira barokk stílusú magasztást, ablakokat és boltívet húztak. Fekete rokokó oltárt készítettek a templomba, ami később a mai templom szentsír-oltára lett. A középkori eredetű falképeken kívül egy 14. századi keresztelőmedence is található a templomban. A kapu fölötti három ablak közül a nyugati magasabban van a karzat miatt. Ez azt jelzi, hogy az urasági karzat is a 13. században készült. A gótika idején a templomhoz sekrestyét építettek. A szentély négyzetes alaprajzú.

A 20. század elején az ősi templom szentélyében felfedeztek egy "metterciát", amely a 14. századi itáliai festőiskolák kedvelt témája volt. Ugyanakkor fedeztek fel egy másik freskót is.

Római katolikus Szentháromság-templom

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7681 Hetvehely, Rákóczi utca,
a Kossuth Lajos utca kiágazásával szemközt*

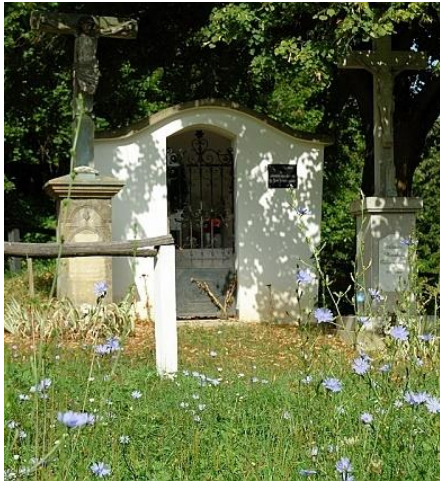
A hetvehelyi római katolikus Szentháromság-templom 1883-ban épült a hetvehelyi Árpád-kori templom mellé.

Szent Antal-kápolna

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7681 Hetvehely, Rákóczi u.29.

A Szent Antal-kápolna a káni miseúton a templomba menők vagy az onnan hazafelé igyekvők számára nyújtott védelmet az eső, vihar, szél és villámlás ellen úgy, hogy közben a védelemre szorulóknak egy imát is elmondhattak. De bizonyára jó időben is sokan megálltak itt, a ruhájukról az út porát leporolni, az ismerősökkel néhány szót váltani, vagy egyszerűen csak megpihenni. Ez a kis kápolna, mint a békesség állomása menedék volt mindenki számára. A második világháború után évtizedekig a feledés homályába merült az épület. Évtizedek teltek el, a kápolna az útnak hátat fordítva, bedőlt falakkal, s tetővel, a kereszt letörött lábával várta az idők változását.

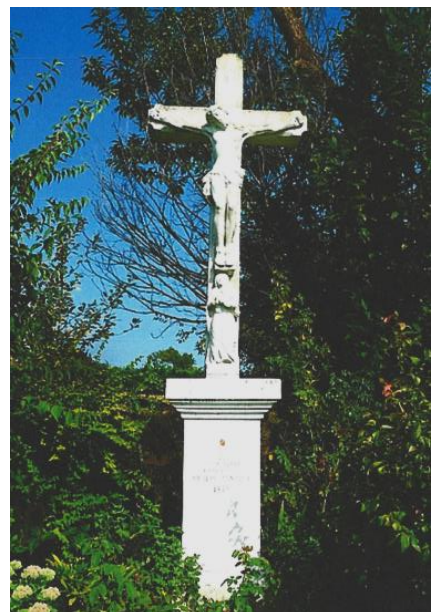
Az új évezred hozta a megújulást, Hetvehely vezetése a Környezetvédelmi Minisztérium támogatásával teljes egészében felújította a kápolna épületét, visszakerült a régi kapu, kerítés állja körül a hársfa alját, a régi kereszt, amely mellett új is áll, visszakerült a helyére. 2002. augusztus harmadik szombatján a hetvehelyi és volt káni emberek, svájci vendégek, országos és megyei vezetők és sok-sok érdeklődő előtt áldotta meg és szentelte fel a megyéspüspök a Szent Antal-kápolnát.

Kőkereszt

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7681 Hetvehely, Szőlőhegyre vezető út

A kőkeresztet 1840-ben állították fel a hetvehelyi szőlőhegyen.

Gábor Antal-kilátó

Kategória: *természeti és építészeti környezet*
Fellelhetősége: 7681 Hetvehely, Fehér-hegy

A hetvehelyi Fehér-hegyen álló fából készült kilátó *Gábor Antal* erdészvezető emlékére épült. 2002. május 11-én került felavatásra. *Kácsor László* ötlete nyomán, *Makovecz Imre* tervei alapján, helyi mesterek keze munkája által készült el az építmény. Nevét a Hetvehelyi Erdészet volt vezetőjéről kapta.

I. világháborús emlékmű

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Hetvehely, Hősök tere

Az I. világháborús emlékmű a község központjában a Hősök terén áll, *Gálffy Péter*. Az obeliszk anyaga fekete márvány, a tetején gránitból készült turulmadár. Az obeliszken Magyarország címere alatt van felírva a háborúban elesett 51 hős neve.

II. világháborús emlékmű

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7681 Hetvehely, Hősök tere

A II. világháborús emlékművet szintén az önkormányzat építtette. A település központjában a Hősök terén áll, az I. világháborús emlékmű mellett.

Anyaga pattintott mészkő, melybe carrarai szürke márványtábla került rögzítésre. A szürke márványtáblára fekete betűkkel írták fel a hősök neve. Az emlékmű két oldalán található téglalap alakú márvány egyik oldalán a hetvehelyi hősök, másik oldalán a Hetvehelyhez tartozó káni elesettek neve olvasható. Az építmény közepén egy két méter magas Krisztus szobor látható.

Az emlékművet helyi szakemberek építették, a tervet *Wágner Antal* polgármester készítette.

Gulág-emlékmű

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7681 Hetvehely, Petőfi u. 1.

Hetvehelyen az I. és a II. világháborús emlékműtől néhány méterre egy újabb emlékművet állítottak 2016-ban. Ez a Gulág-emlékmű. Egy terméskőből falazott, kissé íves falszakaszt építettek, amelynek délkeleti oldalán két kőtábla van. A nagyobb tábla közepén van és felül. Ezen két oszlopban 25 név van felvésve. Felül egy ötágú csillag látható, benne az 1945-ös évszámmal. Jobbra a GULÁG GUPVI felirat olvasható, úgy, hogy a GU közös a két mozaikszóban. A kisebb tábla alacsonyan és jobbra van. A fal előtti térburkolaton két kőváza áll. Az emlékművet 2016. október 8-án avatták fel.

Kán üdülőfalu

Kategória: *kulturális örökség*
természeti és épített környezet

Fellelhetősége: *a Mecsek és a Zselic találkozásánál, egy É-D irányú völgyben*

Kán a Mecsek és a Zselic találkozásánál, Pécsről 30km-re fekszik. A falu keletkezése a XII. századra tehető, nevét feltehetően az alapító Kaán nemzetségről kapta, a falu nevét még a XX. század elején is ennek megfelelően írták. A török pusztítása idején a falu teljesen elnéptelenedett. 1760. körül Würthenberg környéki német telepesekkel népesítették be, akik a falut virágzó sváb településsé tették, szorgalmas gazdálkodásuknak köszönhetően a portákon gyümölcsösök, istállók, aszalók épültek.

A falu környéke legelőkké, gondosan művelt szőlőtermő területekké változott. A XX. század német nemzetiséget sújtó politikája az alig 400 fős kis falu sorsára végzetesnek bizonyult. A lakókat először katonának, majd fogolynak hurcolták el. A hatalomra jutott kommunista vezetés a falu életét végképp ellehetetlenítette, a megismétlődő kitelepítések a lakosság számát megtizedelték. Az itt maradtak munka nélkül maradtak, az infrastruktúra fejletlensége miatt sokan hátrahagyták házaikat, portáikat, s egy jobb élet reményében elköltöztek. A falu hivatalosan 1978-ban lakatlanná vált, s önálló közigazgatását elveszítette, ma Hetvehelyhez tartozik. Innentől kezdve a kis vályogházak sorra pusztultak, a több évtizedig tartó lakatlanság alatt a házakat kifosztották, az istállók nagy részét lebontották.

Egy vállalkozásnak köszönhetően 2000-től mint üdülőfalu született újjá, ahol komplex idegenforgalmi szolgáltatások, programok és falusi szálláshelyek várják a kirándulókat. Több évig tartó felmérés, tervezés és újjáépítés után Kán, ez az apró baranyai zsákfalu visszakerült Magyarország térképére. A falu újjáépítői – a beruházóval közösen kialakított „üdülőfalu” koncepcióban – az értékörzés mellett a többcélú hasznosítást jelölték meg célként.

2000 novemberétől a falu, mint kulturális és építészeti örökség védetté lett nyilvánítva.

Iskola előtti boltíves híd

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely, Rákóczi u. 30.

Római katolikus plébániaház (parókia)

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely, Rákóczi u. 29.

A hetvehelyi templom mellett 1798. évben - barokk stílusban - elkészült a község plébánia épülete is. Az épületet kőfal veszi körül, amelyet a barokk stílusú kapuval együtt 1868-ban építettek.

Heimatmuseum

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely

Roma Bemutatóhely

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely

Kali Sara emlékmű

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely

Roma emlékmű az egykori cigánytelep helyén

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely

Madár-kopjafa

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely

A hazai madárpusztítás emlékére állított kopjafán *Pusztai Béla* mohácsi fafaragó harminckét védett madárfajt ábrázolt.

Millecentenáriumi emlékmű

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely

Hetvehely címere

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7691 Hetvehely, Rákóczi u. 37.

A címerpajzson felül évszám: 1730-1990, amely a település német nemzetiségű lakosainak történelméhez fűződik. Középen kör alakban Hetvehely Der Gemein, alsó részén Hetvehely felirattal. A köralak közepén 3 egymást követő búzaszál, ekevas és csoroszlya. A pajzs jobb felső saroktól bal alsó sarokig átlóban felezve, felső része égszínkék, alsó része fűzöld színű. A számok és felirat, valamint ábrák színe tükörfehér.

Horgásztó

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: 7691 Hetvehely.

A hetvehelyi horgásztó területe 1,6 ha, vízmélysége átlagosan 1,7 m, enyhén akadós részei vannak. A tó felső részénél ivási szempontból lezárt terület található, ahol horgászni tilos. A legnagyobb fogott hal a tóból egy 7,15 kg-os ponty, illetve egy 6,5 kg-os amur volt. A tóba 2500 kg hal, elsősorban ponty, került telepítésre. A horgásztó vízpart környezete szépen parkosított (padokkal, asztalokkal, hulladékgyűjtő edényekkel ellátott), gondozott, ezáltal biztosított a szabadidő kulturált természeti környezetben való eltöltése. A tó partján gyönyörű környezetben főzési-sütési lehetőség is adott. A vízparti halórházban a napi horgászengedély megvásárolható.

Okorvölgy

Okorvölgy (németül: *Ackerweg*) Szentlőrinc-től 16 kilométerre, északkeletre fekszik Husztót és Abaliget között. Okorvölgy és környéke már a bronzkorban is lakott hely volt. Területén a bronzkori halomsíros kultúra népének nyomait tárták fel. Nevét először 1542-ben *Okorwelgh* alakban írva említették az oklevelek. A török időkben elnéptelenedett. Csak a 19. században indult meg a visszatelepülés, főleg németek és magyar lakosokkal. Okorvölgy az 1900-as évek elején Baranya vármegye Hegyháti járásához tartozott. A római katolikus vallású kistelepülésnek nincs temploma, csak egy haranglába.

Okorvölgyi utcakép

Okorvölgy települési értéktára

Okorvölgy címere

Kategória: *kulturális örökség*
7681 Okorvölgy, Jókai u. 16.

Okorvölgy címere piros színű, kerek talpú pajzs. A pajzsot egy zöld színű kettős halom szeli át. A halom közepén egy vízszintes hullámpólya látható. A piros mezőben középen egy arany búzakaralász lebeg, jobb oldalán arany ekevas, bal oldalán aranycsoroszllya látható. A pajzsot koszorúként ábrázolt pálmaágak veszik körül. A pajzs alatt lebegő aranyzalagon Okorvölgy felirat, a szöveg mellett két oldalt egy-egy díszpont található.

Harangláb

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca*

A Polgármesteri Hivatal épületéhez toldott harangláb a település utcaképének meghatározó eleme.

Nyílásai a harangfelfüggeszés szintjén láthatók. Homlokzatán díszítések nincsenek.

Kereszt

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: *7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca*

A harangtorony tövében található kereszt posztamensre helyezett alkotás.

Lakóépület és melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: 7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca 10.

A szolgáltató funkciót ellátó épület tornácát cizellált könyökfákkal ellátott faoszlopok tartják. A nyers téglafelületű melléképület L alakban csatlakozik a főépülethez. Szegmensíves nyílásait többségében átalakították, de a régi nyílások helye még felfedezhető. Védett építészeti elemei: a lakóépület tömege, tornácoszlopai, a melléképület tömege, nyers téglafelülete.

Lakóépület

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: 7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca 11.

Az utcáfrontra merőleges gerincű nyeregte-
tővel létesült lakóház
felújításon esett át. A falazott mellvéddel épít-
ett szegmensíves tor-
náca az utcáfronton
falnyílásban végződik.
Védett építészeti ele-
mei: az épület tömege,
nyílásrendszere,
tornáckialakítása.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca 13.

A nyers téglafelületű melléképület eredeti nyílásrendszerrel látható. A szegmensíves lezárású ajtókat és ablakokat téglakeretezés kíséri. A hagyományos építészeti stílusban kialakított homlokzatot a fal síkjából előreugratott tégladíszek tagolják. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, nyers téglafelülete, nyílásrendszere.

Lakóépület és melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca 22.

A csonkakontyolt tetejű lakóépület eresztűnyúlással épült. Homlokzatán vakolatdíszek nem láthatók. A melléképületek az udvart keretes jelleggel ölelik körül. Homlokzataik nyers téglafelületűek, nyílásaikat téglakeretezés kíséri. Védett építészeti elemei: a lakóépület tömege, a melléképületek tömege, nyers téglafelülete

Lakóépület és melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Okorvölgy, Jókai Mór utca 34.

Az egytraktusos lakóépület főhomlokzatán eredeti nyílásrendszer látható. Az utcai falát dörzsölt vakolattal látták el, rajta vakolatdíszek nincsenek. Az utcafronti telekhatárra helyezett melléképület nyers téglafelületű falain a falsíkból előreugratott díszítő

téglasorok találhatóak. Védett építészeti elemei: a lakóépület tömege, tornáckialakítása, utcai homlokzatának nyílásrendszere a melléképület tömege, nyers téglafelülete.

II. világháborús emlékmű

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Okorvölgy,
Jókai Mór utca 36.

Szent Vendel-forrás és a mögötte lévő öreg fa

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége:
7681 Okorvölgy.

Szentkatalin

Szentkatalin Szentlőrinci járás északnyugati csücskében elhelyezkedő, csendes zsáktelepülés. Pécstől mindössze 25 kilométerre fekszik. A Szentlőrincről Oroszló felé vezető átkötő útról letérve juthatunk el a faluba, az Okor-patak mentén. A csodálatos természeti környezetben elterülő völgy már a bronzkorban és a római korban is lakott lehetett és azóta is folyamatosan lakott hely. Az erdőkkel, meredek dombokkal körbeölelt falu lakói évszázadok óta élén az erdőművelésből, állattartásból. Az első okleveles említés 1542-ből való Zenth Catherina alakban, amely a középkori templom védőszentjének az emlékét őrzi. Feltehetően ez a hely a Pusztaszentegyház dűlőben keresendő, amely a mai falu központjától 1,5 km-re található. Nyilvántartott régészeti érdekű lelőhely. A török hódoltság alatt is folyamatosan lakott helység. Sorsa hosszú ideig ismeretlen. A Hamuház és a Szénégető gödör jelölés arra utal, hogy a 18. században fahamu -és faszénégetők műhelyei működtek ehelyütt. A vezetéknevek alapján magyar nemzetiségű falu. Lipót császár 1703. ápr. 19 - én, Bécsben kelt okiratában kétszer is Szent Katalina néven szerepel a hely. Még ma is sokan így nevezik. 1898-ban a belügyminiszter a Katalina nevet Katalin alakban állapította meg, annak ellenére, hogy a község kérte a Katalina meghagyását. Szent Katalinban a szűz és vértanú tiszteletére épült templomnak 1721-ben még láthatók a romjai, 1756-an már nem. A német lakosok 1750 után települtek be és számuk az első világháborúig növekedett, de arányszámuk nem haladta meg a magyart. Ekkor az uraság a Petrovszky család, majd a Puchnerek örökölték. Az iskola alapítója és alapításának éve nem ismert, de 1810-ben már állott. Az iskola államosítása, majd körzetesítése után 1978-ban szűnt meg helyben a tanítás. Szentkatalin és Karácodfa külön önálló tanácsot hoztak létre 1950-ben, majd 1962-ben csatlakoztak a Hetvehely Községi Tanácshoz. A faluban a tömegközlekedés nehézkes, nem kedvez a munkába, iskolába járásnak. Annál inkább kedvez azonban a turizmusnak. Nyáron a falu megtelik élettel, amikor is a számos hétvégi házba megérkeznek a városból a pihenni vágyók. Különösen az 1978-óta a községhez tartozó Karácodfa kedvelt nyaralóhely, hiszen vadregényes tájon, tökéletes nyugalomban érezheti magát az ide látogató.

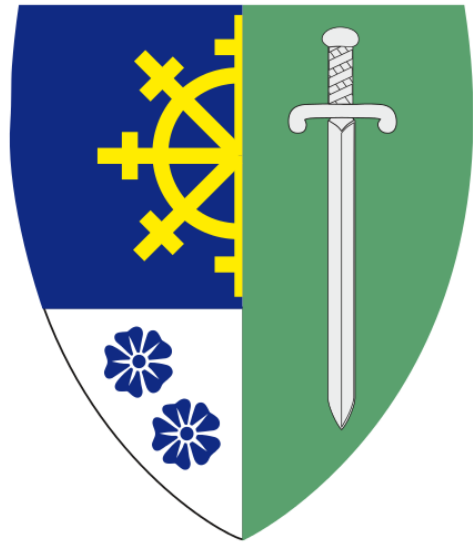
Szentkatalini határában

Szentkatalin települési értéktára

Szentkatalin címere

Kategória: *kulturális örökség*
7681 Szentkatalin, Fő u. 47.

Szentkatalin címere egy háromszögű, középpütt hasított, jobboldalt egyszer vágott címerpajzs. A címerpajzs hármasszögű oszta arra utal, hogy Szentkatalinhoz tartozik még Képespuszta és Karácodfa település. A baloldali világoszöld mezőben lebegő, élével lefelé fordított, egyenes, ezüst kard látható, mellyel Katalint lefejezték. A településeket rét és erdő övezi, erre utal a világoszöld szín. A címerfő és a címerderék sötétkék mezejében eltört, aranyszínű "Katalin kerék" támaszkodik a hasítás széléhez. A sötétkék szín a békét, nyugalmat jelenti. A címeralp - összetartozást jelölő - fehér mezejében két sötétkék rózsza jelenti Képespusztát és Karácodfát.

Templom

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 25.

A régi iskolához épített harangláb az épület tömegéből előreugrik. A nyerstégla felületképzésű tornyot félköríves nyílások tagolják, a tetejét bádogozott toronysapka fedi. Védett építészeti elemei: az iskolaépület tömege, a harangláb homlokzatképzése, tömege.

Lakóépület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 7.

A meredek hajlásszögű tetővel készült lakóház utcai homlokzatán két ablak és két padlaskiszellőző látszik. A félköríves bolthajtással épült tornác kifut az utcai homlokzatra, ahol falnyílásban zárul. A ház tömegformálása a német telepések építéshagyományait idézi.

Az épület a településkép egyik meghatározó eleme. A melléképület nyerstégla felületképzésű, szegmensíves nyílásokkal tagolt homlokzattal néz az utca felé. Az ablakok körül és a párkányzaton előreugratott téglasorok futnak. Védett építészeti elemei: a lakó- és melléképület tömege, homlokzatkialakítása, a lakóház tornáckialakítása.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 9.

A hosszú tömegformálású, keresztcsűrös melléképület nyerstégla felületképzéssel létesült. Homlokzatán még felfedezhetők az eredeti nyílásrendszer nyomai, de az ajtókat és ablakokat az idők folyamán áthelyezték. Udvari homlokzatán előreugratott téglasoros párkányzat és kör alakú padlaskiszellőzők táthatók. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, nyerstégla felületképzése.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 14.

A különösen szép homlokzattal bíró melléképület keresztcsűrös formában épült a telek teljes szélességében. A nyerstégla felületképzésen tégladíszek, téglakeretezések láthatók. A pajta és az istálló faragott ajtaja eredeti állapotában maradt fenn. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, homlokzat kialakítása, nyerstégla felületképzése, faragott ajtajai.

Lakóépület és melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 17.

Az egytraktusos lakóépület szögletes oszlopokkal alátámasztott, falazott mellvédes tornáccal épült. Az utcai homlokzaton két tagozatos ablak látható. A homlokzatot dörzsölt vakolattal látták el, vakolatdíszek nem lelhetők fel. A nagyléptékű melléképület eredeti állapotában őrzi homlokzat kialakítását, nyílászáróit. A nyerstégla felületképzésben a nyíláskeretezések, valamint az előreugratott párkányzat - mely utóbbi a pajtakapu fölött ívesen fut - különösen szép megoldásnak tekinthetők. A párkányzaton az 1942-es évszám olvasható. Védett építészeti elemei: a lakóépület tömege, tornáckialakítása, a melléképület tömege, homlokzat kialakítása, nyerstégla felületképzése, fa ajtajai.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 20.

A keresztcsűrös melléképületek helyben szokásos kivittel készült példánya. A pajtakapu fölött ívesen futó párkányzat, a szegmensíves nyílások, tégladíszítések egyedivé teszik az épület külső megjelenését. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, nyerstégla felületképzése, fa nyílászárói.

Lakóépület és melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 28.

A lakóépülethez L alakban csatlakozó melléképület faoszlopos tornácát cizellált fafaragások díszítik. Az épület tömegével és nyílásrendszerével jól illeszkedik a hagyományos települési szövetbe. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege.

Lakóépület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 39.

A hagyományos tömegfomálással létesült lakóház utcai homlokzatán díszítések nem láthatók. Tornácát faoszlopok tartják, amelyet lécből készített mellvéd határol. Védett építészeti elemei: a lakóépület tömege, tornáckialakítása.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 42.

A telken keresztben elhelyezett nyerstégla felületképzésű homlokzatán téglakeretezésű nyílások, párkányzat található. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, nyerstégla felületképzése, tégladíszítései.

Lakóépület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, Fő u. 43.

A 20. század első harmadában létesült lakóépület utcára merőleges gerincű nyeregtetővel épült. Főhomlokzatán pad-lásszellőző, két ablak és a tornác lezárását adó félköríves falnyílás található. Az épület tornácát falazott mellvédre helyezett faoszlopokkal gyámolították. Az oszlopokat faragott, cizellált könyökfák és rácsozott kazetták kísérik. Védett építészeti elemei: a lakóépület tömege, nyílásrendszere, tornáckialakítása.

Temetőkápolna

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, temető

A kisméretű temetőkápolna 1925-ben épült Félkör alakú záródással, bádogozott tetőzettel készült.

Temetői keresztek

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Szentkatalin, temető

A temetői keresztek posztamensre helyezett alkotások.

Templom

Kategória: *kulturális örökség*

Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 6.

A torony nélküli templomhoz félköríves apszis épült. A homlokzatán díszítések nem láthatók. A templom előtt fakereszt és harangláb áll.

Lakóépület és melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 7.

A nyers-tégla felületképzésű melléképület a telken keresztcsűrös formában helyezkedik el. A szegmensíves ablakokat kosáríves ajtók váltják. A nyílások körül téglakeretezés fut. Az épület a helyi építéskultúra kiemelkedő példája. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, homlokzat kialakítása.

Lakóépület

Kategória: *természeti és épített környezet*

Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 8.

A városias lakóépület gazdagon díszített homlokzatán tagozatos hármablakok is láthatók. Az épület középső részén íves attikafalazat áll. A vakolatdíszei jelentős mértékben károsodtak.

Az udvari szárny faoszlopos tornácát faragott könyökfák és rácsozott kazetták kísérik. Védett építészeti elemei: az épület tömege, utcai homlokzat kialakítása, tornáca.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 14.

A nyers-tégla felületképzésű melléképület szegmensíves nyílásokkal épült. Tömegformálásában a hagyományos formavilágot tükrözi. Védett építészeti elemei: a melléképület tömege, nyerstégla felületképzése, nyílásrendszere.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 19.

A keresztben elfordított melléképület nyerstégla felületképzése a hagyományos építészeti megformálás része. A szegmensíves nyílások körül téglakeretezés fut. A párkányzat a pajtakapu fölött ívesen vált. Védett építészeti elemei: a melléképület tömeget homlokzat kialakítása.

Melléképület

Kategória: *természeti és épített környezet*
Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 23.

A csonkakontyolt tetejű melléképület az lakóházzal szemközti oldalhatáron létesült. A nyerstégla homlokzatát utólag bevakolták, de a nyílások körüli téglakeretezések még láthatók. Védett építészeti elemei: az épület tömege, nyílásrendszere, nyerstégla felületképzése.

Harangláb

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, Árpád u. 6.

Az 1928-ban létesített harangláb a templommal és az előtte álló kereszttel harmonikus egységet képez.

Temetői kereszt

Kategória: *kulturális örökség*
Fellelhetősége: 7681 Karácodfa, temető

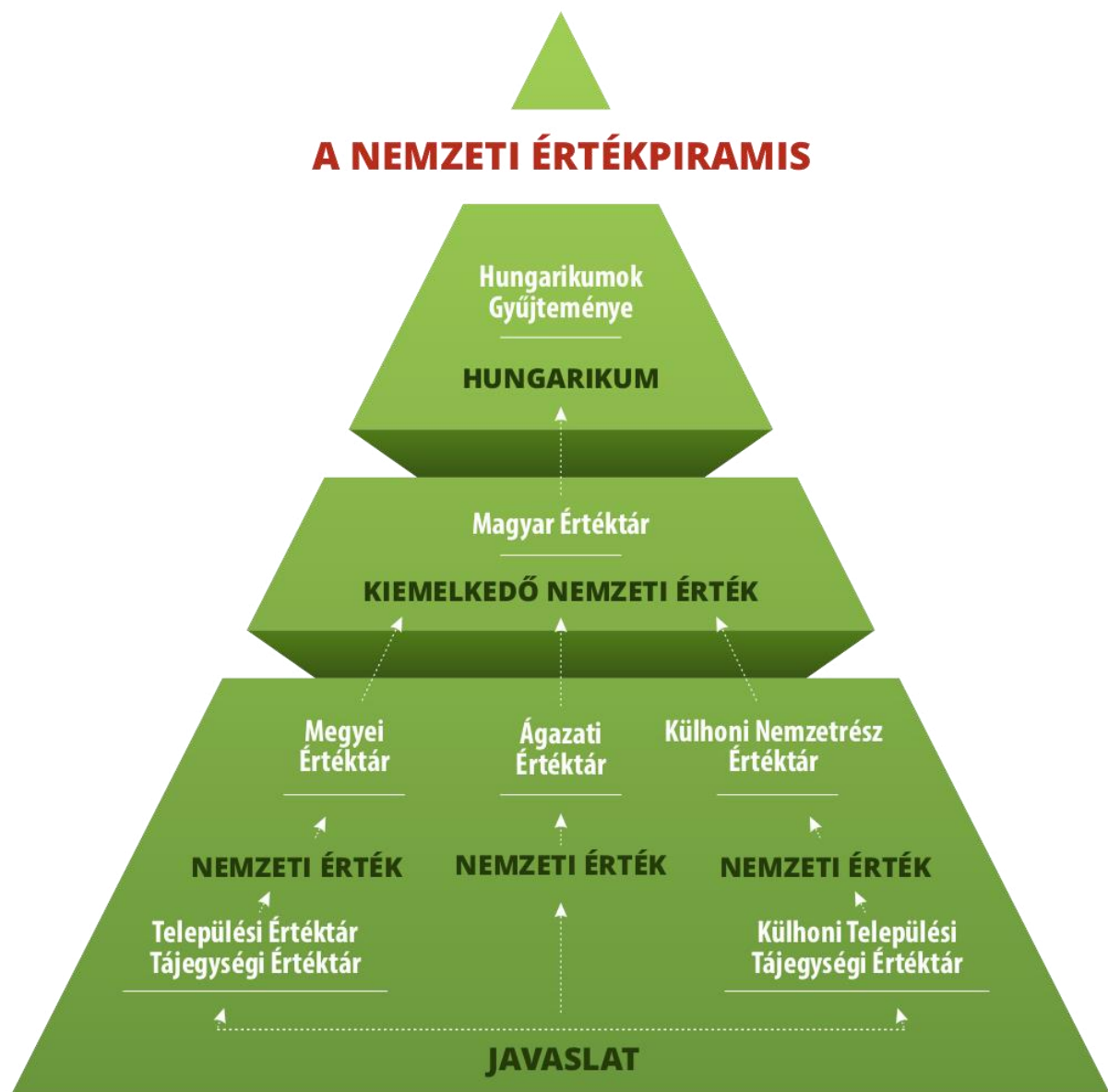
A közeli magaslaton elhelyezkedő temetőben a kereszt posztamensen áll. A szobor szokatlan arányokkal faragott testet hordoz.

Mellékletek

1. melléklet

A nemzeti értékpiramis

Települési értéktár

a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. tv. értelmében

Települési értéktár: a települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény

Települési, valamint tájegységi értéktár

3. § (1) A települési önkormányzat települési értéktárat hozhat létre.

(2) A települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely - az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint - azonosítja a településen fellelhető nemzeti értékeket, létrehozza a települési értéktárat és nyilvántartás céljából megküldi azt a Megyei Értéktár Bizottság részére.

(3)^{let} Több földrajzi, történelmi vagy néprajzi szempontok alapján szomszédos települési önkormányzat Tájegységi Értéktár Bizottságot is létrehozhat, amely elkészíti a tájegységi értéktárat és annak adatait megküldi az érintett Megyei Értéktár Bizottságok részére.

(4)- A települési önkormányzat a települési, tájegységi értékek azonosításával, a települési, tájegységi értéktár létrehozatalával és annak gondozásával, valamint adatainak az érintett Megyei Értéktár Bizottság részére történő megküldésével megbízhat a település, tájegység területén működő, nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, települési önkormányzati, egyházi vagy civil szervezetet, közalapítványt, ilyen szervezet által fenntartott intézményt vagy annak szervezeti egységét, vagy a településfejlesztésben tevékenykedő külső településfejlesztési, vidékfejlesztési szervezetet (a továbbiakban együtt: települési szervezet). A települési szervezet jogai megegyeznek a Települési Értéktár Bizottság, illetve a Tájegységi Értéktár Bizottság jogaival.

(5) A Települési, illetve Tájegységi Értéktár Bizottság létrehozásáról vagy a (4) bekezdés szerinti feladatok ellátásával történő megbízásról az érintett települési önkormányzat vagy önkormányzatok a létrehozást, illetve a megbízást követő 30 napon belül tájékoztatja, illetve tájékoztatják a HB-t és az érintett megyei értéktár bizottságot vagy bizottságokat.

(6) A települési önkormányzat közigazgatási területén fellelhető, illetve az ott létrehozott nemzeti érték felvételét a települési, tájegységi értéktárba bárki írásban kezdeményezheti az adott érték fellelhetőségének helye szerint illetékes önkormányzat polgármesteréhez címzett javaslatában.

A nemzeti értékek települési, tájegységi, megyei értéktárba és a külhoni magyarság értéktárába történő felvétele

a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján

6. § (1) A helyi önkormányzat közigazgatási területén fellelhető, illetve az ott létrehozott nemzeti érték felvételét a települési, tájegységi vagy megyei értéktárba bárki írásban kezdeményezheti az adott érték fellelhetőségének helye szerint illetékes önkormányzat polgármesteréhez, illetve a megyei közgyűlés elnökéhez címzett javaslatában.

(2) A Magyarország határain túl fellelhető nemzeti értékek felvételét a külhoni magyarság értéktárába bárki írásban kezdeményezheti a MÁÉRT szakbizottság ügyrendjében foglaltak szerint.

(3) A javaslatot az 1. melléklet szerint kell elkészíteni és elektronikus úton vagy postai út esetén elektronikus adathordozón mellékelve kell benyújtani. Valamely nemzeti értéknek a települési, tájegységi vagy megyei értéktárba, illetve a külhoni magyarság értéktárába történő felvételére irányuló javaslattétel ingyenes.

(4) A javaslatnak tartalmaznia kell:

- a) a javaslattevő adatait,
- b) az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték adatait,
- c) az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképét vagy audiovizuális-dokumentációját,
- d) a Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumokat, valamint
- e) szakértő, illetve szakmai vagy civil szervezet támogató vagy ajánló levelét.

(5) A települési értéktár létrehozásának lehetőségével élni nem kívánó települési önkormányzat a javaslatot haladéktalanul megküldi a megyei közgyűlés elnöke részére, aki azt a megyei értéktár létrehozásáért felelős Megyei Értéktár Bizottságnak vagy a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Htv.) 4. § (3) bekezdése szerinti intézménynek, illetve szervezetnek továbbítja.

(6) A települési értéktár létrehozásának lehetőségével élni nem kívánó fővárosi önkormányzat vagy fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a megyei értéktár létrehozásának lehetőségével élni nem kívánó megyei önkormányzat a javaslatot haladéktalanul megküldi a HB elnöke részére.

7. § (1) Az értéktár bizottság, a MÁÉRT szakbizottság, illetve a Htv. 3. § (3) bekezdése vagy 4. § (3) bekezdése szerinti intézmény vagy szervezet a hozzá beérkezett javaslatot megvizsgálja, hogy az a Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján megalapozott-e és megfelel-e a Htv.-ben és az e rendeletben foglalt feltételeknek.

(2) Az értéktár bizottság, a MÁÉRT szakbizottság, illetve a Htv. 3. § (3) bekezdése vagy 4. § (3) bekezdése szerinti intézmény vagy szervezet alaki vagy tartalmi hiányosságok esetén a javaslattevőt a hiányok pótlására hívja fel, és ha a javaslattevő a hiánypótlásra való felhívásnak nem tesz eleget, illetve a hiányosság pótlásához szükséges idő figyelembevételével megállapított határidő meghosszabbítását sem kéri, a javaslatot érdemben nem tárgyalja meg és erről a javaslattevőt értesíti.

(3) A hiánypótlásra való felhívás teljesítésének elmulasztása nem akadályozza annak, hogy a javaslattevő utóbb ugyanazon nemzeti érték értéktárba történő felvételét kezdeményezze.

(4) A javaslat szerinti nemzeti érték adatainak a Htv. 1. § (1) bekezdés c)-e) pontjai szerinti értéktárak valamelyikébe való felvételéről az értéktár bizottság, illetve a Htv. 3. § (3) bekezdése és 4. § (3) bekezdése szerinti intézmény vagy szervezet, a javaslat benyújtását követő 90 napon belül dönt, és arról a javaslattevőt írásban értesíti. A javaslat szerinti nemzeti érték adatainak a Htv. 1. § (1) bekezdés f) pontja szerinti értéktárba való felvételéről a MÁÉRT szakbizottság a javaslat benyújtását követő 120 napon belül dönt, és arról a javaslattevőt írásban értesíti.

(5) A 6. § (5) bekezdése szerinti esetben a Megyei Értéktár Bizottság, illetve a Htv. 4. § (3) bekezdése szerinti intézmény vagy szervezet az (1)-(4) bekezdésekben foglaltak szerint jár el és dönt a javaslat szerinti nemzeti értéknek a megyei értéktárba való bekerüléséről.

(6) A települési és tájegységi értéktáraknak a megyei értéktárba való, a Htv. 3. §-a szerinti megküldésekor az értéktár létrehozója javaslatot tesz arra, hogy mely nemzeti értékek felvételét javasolja a megyei értéktárba.

(7) A települési, a megyei és a külhoni magyarság értéktáraknak a HB részére történő, a Htv. 4-5. §-a és a 7. § (1) bekezdése szerinti megküldésekor az értéktár létrehozója javaslatot tesz arra, hogy mely nemzeti értéket javasolja a Magyar Értéktár elemeként nyilvántartani.

Javaslat a „...”² települési értéktárba történő felvételéhez

a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.)
Korm. rendelet 1. sz. melléklete alapján

Készítette: (név)

..... (aláírás)

..... (település, dátum)

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név:

Levelezési cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár- és élelmiszergazdaság
- egészség és életmód
- épített környezet
- ipari és műszaki megoldások
- kulturális örökség
- sport
- természeti környezet
- turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési
- tájegységi

² (nemzeti érték megnevezése)

- megyei
- külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

Források

Boda

<http://www.bodakozseg.hu/bemutakozas.html>
<https://hu.wikipedia.org/wiki/Boda>
<http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-boda.shtml>

Bükkösd

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Bükkösd>
<https://www.historicgarden.net/?ország=1&megye=2&varos=213&nyelv=hu>
<http://conquistadoringatlan.hu/en/castle-bukkosd>
<http://okobukkosd.hu/index.php/hu/>
<https://eletmod50.com/okopark-bukkosd-program-termeszetbaratoknak/>
<http://www.armbrusztjanos.hu/index.php/monty-roberts-program/kepgaleria/category/3-lovas-munkak>
<http://lovarda.lovasok.hu/okopark-lovasudvar/galeria/>

Dinnyeberki

<http://www.dinnyeberki.hu/index.php/hu/>
<https://magyarcimerek.hu/601-dinnyeberki>

Hetvehely

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Hetvehely>
http://users.atw.hu/hetvehely/album/album_hun/hetvehely/emlekmuvek/szent_antal_kapolna/slides/hetvehely_szent_antal_kapolna_004.html

<http://kirandulastervezo.hu/celpont/hetvehely/szent-antal-kapolna>
http://users.atw.hu/hetvehely/multunk/emlekmuvek/gabor_antal_kilato.htm
https://www.kozterkep.hu/27032/I_vilaghaborus_emlekmu_Hetvehely_2014.html#vetito=227726
https://www.kozterkep.hu/27033/II_vilaghaborus_emlekmu_Hetvehely_1992.html#vetito=227727
<http://www.beszedesmult.hu/content/3653-a-gulag-aldozatainak-emlekmuve?lang=hu>
<https://www.kozterkep.hu/30479/a-gulag-aldozatainak-emlekmuve#vetito=267865>
<https://latszoter.hu/szakkor/kan>
<https://www.telepules.com/hetvehely/turizmus/szabadido/hetvehelyi-to-86.html>
http://users.atw.hu/hetvehely/album/album_hun/hetvehely/horgaszto/slides/hetvehely_to_006.html
<http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-hetvehely.shtml>
<https://mapio.net/a/92138821/>

Okorvölgy

<https://magyarcimerek.hu/2037-okorvolgy>
<https://www.magyarhosok.hu/okorvolgy/>
<https://uzenetblogol.blog.hu/2016/10/25/hetvehely-okorvolgy-szentkatalin>
https://www.kozterkep.hu/36579/II_vilaghaborus_aldozatok_emlekmuve_Okorvolgy.html#vetito=339719

Szentkatalin

<http://www.szentkatalin.hu/>